

Отже, сформовано поняття «потенціал підприємства», яке, відображає як внутрішню, так і зовнішню характеристики потенціалу підприємства, враховує його здатність виявляти приховані зусилля щодо сфери використання ресурсів; а також на відміну від існуючих, враховує постійну зміну потенціалу у часі – внаслідок саморозвитку та під впливом результатів перетворення.

ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Савицька І. М., аспірант

*Науковий керівник: Левченко О. М., д.е.н., професор
Кіровоградський національний технічний університет*

Людський капітал виступає необхідною умовою становлення економіки знань, а продукування знань та ідей є основою економічного розвитку. Освіта, виховання, здоров'я, розвиток творчих здібностей виступають чинниками формування якісного людського капіталу, що забезпечить у майбутньому високий рівень особистого та суспільного доходу, мультиплікативний макроекономічний ефект.

За даними експертів Світового банку економіка знань складається з чотирьох основних елементів:

- освіта та навчання, що характеризують наявність освіченого та професійно підготовленого населення, здатного до продукування, розподілу та використання знань;
- динамічна інноваційна інфраструктура, характеризується наявністю інформаційних та комунікаційних технологій, здатних забезпечити поширення та обробку інформації;
- економічні стимули та правовий режим, – економічне середовище, що сприяє вільному руху знань, їх впровадженню та розвитку підприємництва;
- інноваційні системи – мережа дослідних центрів, вищих навчальних закладів, приватних фірм та організацій, що займаються продукуванням нових знань та їх застосуванням [2, с. 125-127].

Інтелектуальний, освітній, культурно-психологічний потенціал, здоров'я є ключовими елементами розвитку людського капіталу та становлення економіки знань, а розробка та реалізація широкомасштабної довгострокової стратегії модернізації системи освіти, науки та охорони здоров'я, соціального захисту та забезпечення, наближення її до якості стандартів ЄС, потреб внутрішнього розвитку держави та суспільства стає базовою передумовою відтворення, нагромадження і примноження людського капіталу в Україні.

Формування людського капіталу - це процес створення продуктивних здібностей людини за допомогою інвестицій у конкретні процеси її життєдіяльності. При цьому інвестування здійснюється двояко: як вкладення фінансових коштів та ресурсів і як витрати часу та сили, тобто як певні види людської діяльності.

Грішнова О.А. класифікує інвестиції в людський капітал за такими групами витрат:

- первинна освіта (дошкільна, початкова, середня, професійно-технічна, вища);
- охорона здоров'я в широкому розумінні, включно з усіма витратами, які сприяють продовженню тривалості життя, зміцненню імунітету, фізичної та психічної сили, витривалості людей;
- освіта дорослих, що включає навчання та підвищення кваліфікації на виробництві, самовдосконалення, додаткову освіту тощо;
- виховання гуманітарних складових людського капіталу, що включає вміння підтримувати нормальні стосунки, налагоджувати ділові контакти, політичну і соціальну лояльність, відповідальність людини, її корпоративність, моральність, ціннісні орієнтації;
- посилення мотивацій працівників до підвищення якості своєї праці;
- міграція працівників та їхніх сімей з метою поліпшення умов працевлаштування;
- пошук економічно важливої інформації [1, с. 143].

Відповідно до класифікації О.А. Грішнкової, можемо стверджувати, що інвестиції в людський капітал бувають різних видів. Передусім це, звичайно, витрати на освіту, включаючи загальну і спеціальну, формальну і неформальну освіту, підготовку за місцем роботи і т. д. Вони є найочевиднішим, найпоширенішим і, напевне, найважливішим видом інвестицій у людський капітал. Освіта формує працівників, які стають більш кваліфікованими і більш продуктивними. Велике значення мають також витрати на охорону здоров'я. Добре здоров'я - результат витрат на профілактику захворювань, медичне обслуговування, дієтичне харчування і поліпшення життєвих умов - продовжує тривалість життя, підвищує працездатність і продуктивність праці працівників. Насамкінець, витрати на мобільність, завдяки яким працівники мігрують з місць, де відносно низька продуктивність праці, в місця з відносно високою продуктивністю, збільшуючи тим самим результати використання свого людського капіталу. Крім названих вище, відповідно до основних активів людського капіталу, до інвестицій відносять також витрати на пошук економічно значимої інформації, виховання дітей (вкладення в майбутній людський капітал) та ін.

Отже, всі види витрат, які можна оцінити в грошовій або іншій формі і які сприяють зростанню в майбутньому продуктивності та заробітків працівника, розглядаються нами як інвестиції в людський капітал. Інвестуючи у своїх працівників, підприємства активізують їхню трудову віддачу, підвищують продуктивність праці, скорочують витрати робочого часу, зміцнюють свою конкурентоспроможність. Кошти вкладаються в організацію професійної підготовки та підвищення кваліфікації, у профілактичні заходи для зміцнення здоров'я працівників, у цілому — в підвищення якості трудового життя.

Література.

1. Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки / О.А. Грішнова. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 254 с.

2. Добрынин А. И., Дятлов С. А., Цыренова Е. Д. Человеческий капитал в транзитивной экономике: Формирование, оценка, эффективность использования / А. И. Добрынин, С. А. Дятлов, Е. Д. Цыренова. – СПб.: Наука, 2009. – 309 с.

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ КРИЗИСА

Сечина А. С., студентка

Научный руководитель: Сидоренко Ю.В., к.э.н.

Харьковский торгово-экономический институт КНТЭУ

Современное состояние экономики можно охарактеризовать как период потрясений, трансформации и реформ. Изменения, связанные с рисками, убытками от условий прогрессирующего кризиса, связанные со многими факторами, на сегодняшний день стали нормой. В период кризиса будут выживать только лидеры изменений – те, которые быстро адаптируются к ее тенденциям, используя всевозможные перспективы выхода из нее. Мировой опыт учит нас тому, что действительное продвижение зависит от изменений в производственной сфере и нахождения эффективных форм хозяйствования.

Экономический кризис – это:

- резкое ухудшение экономического состояния страны, проявляющееся в значительном спаде производства, нарушении производственных связей, сложившимся банкротстве предприятий, росте безработицы, и в итоге - в снижении жизненного уровня, благосостояния населения;
- сокращение роста экономики (ВВП) до нуля процентов или возникновения отрицательных значений в динамике ВВП;
- органическое расстройство хозяйственной жизни, следствием которого являются потери доходов и богатств или экономическая смерть значительной части предпринимателей [1].

Не секрет, что в экономике всех стран, в том числе и Украины, основным показателем эффективности деятельности и развития государства, его социальной и экономической безопасности, качества жизни населения, является предприятие. Если предприятия не будут следовать реформам, которые охватывают весь современный мир, они потерпят крах и быстро обанкротятся.

Отметим, что конкурентоспособность предприятия заключается в динамичности и устойчивости. В сложившихся условиях рынка Украины конкурентоспособность предприятия и само его существование напрямую зависят от стратегии и методов ее внедрения.

Если ориентироваться на требования новейших реалий, методика стратегии развития предприятия должна включать антикризисные меры. Антикризисное управление – это особая система, отличающаяся комплексным и стратегическим характером, имеющая способность полностью устранять временные затруднения, зафиксированные в работе предприятия. Выделим основные принципы, на которых основывается система антикризисного